

Matail, Pavel

Zpráva z workshopu Slova v kontextu průsečíků filosofie

Studia philosophica. 2025, vol. 72, iss. 2, pp. 54-57

ISSN 2336-453X (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/SPH2025-2-6>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/digilib.83668>

License: [CC BY-NC-ND 4.0 International](#)

Access Date: 04. 02. 2026

Version: 20260130

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Zpráva z workshopu Slova v kontextu průsečíků filosofie

Report from the workshop Words in the context of intersections in philosophy

Pavel Matal

Datum: 20. listopadu 2025

Místo: Učebna A11, Katedra filozofie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity

Odkaz na program workshopu: <https://filozofie.phil.muni.cz/aktualne/vse/slova-v-kontextu-pruseciku-filosofie>

Mezinárodní den filozofie UNESCO se slaví vždy třetí čtvrtek v listopadu a tradičně spadá do Týdne humanitních věd. V tomto roce u této příležitosti proběhl na Katedře filozofie v Brně workshop s názvem Slova v kontextu průsečíků filosofie. Za nápad, že by se tento workshop mohl uskutečnit, vděčíme profesoru Jiřímu Raclavskému. Profesor Raclavský – s pomocí Kateřiny Urubkové a brněnských studentů – také zajistil organizaci workshopu. Workshopu se svými příspěvky zúčastnili studující magisterského programu Filozofie především z brněnské katedry, ale také absolventky brněnského bakalářského studia filozofie, jež aktuálně studují v Praze.

Workshop zahájil profesor Raclavský krátkým připomenutím slavného a vlivného článku „On Denoting“ Bertranda Russella, od jehož vydání uplynulo sto let. Následné studentské přednášky se někdy více, jindy méně držely formátu dvacet pět minut přednášky a pět minut diskuse. Jak naznačuje už název workshopu, tematické rozpětí příspěvků mohlo být velmi široké

a přednesené příspěvky tuto šíří také využily. Přesto se nyní pokusíme je uspořádat a představit v tematické souvislosti.

Tři ze sedmi příspěvků se tematicky dotýkaly analytické metafyziky. Eliška Míšková přednášela o roli a vývoji literární figury *Metaphysica*, smyšleného dialektického partnera v díle Wilfrida Sellarse („*Sellars contra Metaphysicus: dialog v kontextu Sellarsova díla*“). Jinými zastánci metafyzických názorů, tentokrát nesmyslnými, byli Martin Nosek a Pavel Matail. Kolega Nosek ve svém příspěvku „*Vlastnosti a existence*“ představil argumenty, proč je existence vlastností – navzdory tomu, že v historii diskuse převládala shoda o opaku. A metafyzické téma do třetice – ústy Pavla Mataila zazněl příspěvek „*Na počátku byl čin: svobodná vůle jako schopnost tvořit něco z ničeho*“, pojednávající o kauzalitě činitele, jedné z teorií svobodné vůle a jednom z jejích nedostatků vzhledem k poznatkům přírodních věd.

Dalším výrazným tématem byly etické a epistemologické otázky. David Kubíček ve svém příspěvku „*Obrana lítosti v kontextu disability studies*“ hájil lítost vůči lidem s postižením argumentem, že taková lítost nemusí nutně vyjadřovat mocenský vztah, ve kterém je litovaný utlačován. Marie Šebková ve svých dvaceti pěti minutách odlišila morální a epistemický kontextualismus, a poté se pokusila ukázat, že morální kontextualismus je více problematický než ten epistemický („*Slova vázaná standardy: srovnání epistemického a morálního kontextualismu*“).

Třetí tematický blok bychom poněkud volně mohli sloučit pod téma internetové komunikace. Diana Amankulova posluchačům vysvětlila, proč rozumíme (či nerozumíme) internetovým memům, jak se memetika vztahuje k sémiotice a jakou mají memy společenskou funkci („*Důležitost internetových memů v soudobé komunikaci: mem jako nástroj dorozumění v mezilidských vztazích*“). Na závěr workshopu představil Petr Zapletal kritiku velkých jazykových modelů v příspěvku nazvaném „*Když nemáme slova: epistemická nespravedlnost v současnosti*“. Zdůraznil především nebezpečí, že velké jazykové modely mohou oslabit schopnost myšlení člověka, které Hannah Arendtová chápe jako vnitřní sókratovský dialog.

V neposlední řadě je třeba také zmínit, že workshop byl ve vedlejší místnosti doprovázen občerstvením, které v přestávce mezi přednáškami zasytilo jak hladové přednášející, tak posluchače, a poskytlo příležitost pro vznesení dotazů, na něž v rámci diskuse po přednáškách nezbyl čas. Občerstvení – nadstandardní v míře, pestrosti i chuti – připravil také student

katedry, Matyáš Havlíček. Workshop skončil jen s hodinovým zpožděním, zrovna včas, aby na něj navázalo tradiční Mistrovství světa v přiměřeně vágní konceptuální analýze.

Bc. Pavel Matail

student Katedry filozofie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity
Arna Nováka 1, 602 00 Brno, Česká republika
matail@mail.muni.cz

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-NC-ND 4.0 International (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>). Uvedené se nevztahuje na díla či prvky (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou v díle užity na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv.